

Genezing, bevrijding en avondmaal/eucharistie

Kan er ook genezing of bevrijding ontvangen worden in het ontvangen van brood en wijn?
In de kerkgeschiedenis is dat verrassend vaak gebeurd. En het gebeurt nog steeds!

Hieronder een paar gedachten en getuigenissen. In mijn boek doe ik dat een stuk uitgebreider.

1. Toen ik als theologiestudent een scriptie over het avondmaal in de Vroege Kerk schreef, ontdekte ik dat je met een louter symbolische opvatting niet uit komt. In het avondmaal gebeurt iets; we delen daar in het lichaam en bloed van Christus. Hoe? Dat is een geheim. Maar ik geloof vanuit de grond van mijn hart dat Christus zich zelf aan ons uitdeelt. Dat blijkt ook uit onderstaande woorden van Jezus in Johannes 6:

*Wie Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, heeft eeuwig leven,
en Ik zal hem doen opstaan op de laatste dag.
Want Mijn vlees is het ware voedsel en Mijn bloed is de ware drank.
Wie Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, blijft in Mij en Ik in hem.
Zoals de levende Vader Mij gezonden heeft,
en Ik leef door de Vader, zo zal ook wie Mij eet, leven door Mij (Joh. 6:54-57).*

In deze woorden van Jezus klinkt een heel realistische opvatting van brood en wijn. Je zit hier dicht tegen de rooms-katholieke en oosters-orthodoxe beleving aan. Dat opent de deur voor het ontvangen van het volle heil van Christus, hier en nu, naar lichaam, ziel en geest, als voorschot op de eeuwige sabbatsvreugde.

Overigens proef ik in de woorden van Jezus ook een dubbele bodem: *'Ik zal hem doen opstaan op de laatste dag'*. Het volle heil wordt nu nog in gebrokenheid ontvangen, uiteindelijk pas volkomen op de laatste dag, bij zijn wederkomst, op de nieuwe aarde onder de nieuwe hemel.

2. Ignatius van Antiochië (hij stierf als martelaar aan het begin van de tweede eeuw) noemde de eucharistie het 'geneesmiddel der onsterfelijkheid'.

3. Serapion was bisschop in Egypte in het midden van de vierde eeuw. Aan hem wordt het *Euchologion* toegeschreven dat omstreeks 350 werd opgesteld. Het is een bundeling van liturgische teksten. Een daarvan is het gebed voor de olie en het water (als onderdeel van de eucharistie):

Wij zegenen in naam van uw enige Zoon Jezus Christus deze offergaven; wij roepen over de olie en het water Hem aan die geleden heeft, is gekruisigd en verzezen, en zetelt aan de rechterhand van de ongeschapen God: verleen hun de kracht om te genezen, opdat zij elke koorts verdrijven, elke duivel en elke ziekte. Dat zij aan allen die ze ontvangen, in de naam van uw Zoon Jezus Christus, genezing en gezondheid brengen; door Hem worden U gebracht eer en macht, in de Heilige Geest, in de eeuwen der eeuwen. Amen.

4. Gregorius de Oudere was de vader van bisschop Gregorius van Nazianze. Ze leefden in de vierde eeuw. Toen Gregorius de Oudere op hoge leeftijd was, namen zijn krachten sterk af. Maar in de periode van zijn laatste ziekte was er iets waarin hij verschilde van andere mensen die voelden dat hun krachten minder werden: 'Ofschoon er geen ogenblik was dat hij niet door lijden werd gekweld, en hij vaak elke dag en uur na uur pijn had, putte hij kracht alleen uit de eucharistie en week zijn ziekte als vluchtte die weg op bevel.'

5. Caesarius was van 502 tot 542 bisschop van Arles in Zuid-Gallië en de belangrijkste Gallische bisschop van zijn tijd. Naast Augustinus was hij een van de belangrijkste volkspredikers. Van zijn preken zijn er 238 bewaard. We zien daarin hoe hij doordrongen was van een hervormingsideaal. Aan iemand die ziek is geeft hij het advies 'het lichaam en bloed van Christus' te ontvangen en naar de ziekenzalving te vragen door middel van door priesters gezegende olie: *"Jullie moeten waarlijk, broeders, de gezondheid vragen aan Christus, die het ware licht is; haast je naar de kerk, zalft je met gezegende olie en ontvangt de eucharistie van Christus. Als jullie dat doen, dan zullen jullie niet alleen de lichamelijke gezondheid ontvangen, maar ook de gezondheid van de ziel"*

6. Het is mij in de dienst der bevrijding meermalen gebleken of gemeld dat demonen een hekel hebben aan de viering van het Heilige Avondmaal, want dat brengt een confident dichter bij Christus. Ik weet van bevrijdingstrajecten die langdurig zijn en waarin de strijd soms zwaar is. Soms wordt het in dat geval de confident aangeraden om thuis dagelijks avondmaal te vieren.¹ Overigens is dat is bij wijze van uitzondering, want naar mijn mening is de viering van het avondmaal allereerst een gemeenschapsgebeuren en draagt het een sacramenteel karakter.

7. Cyprianus (derde eeuw) geeft meerdere voorbeelden van deelname aan de eucharistie door christenen die een verborgen zonde met zich meedroegen. Vervolgens konden zij bij de viering van de eucharistie de gebeden of brood en wijn niet verdragen (braken, stikken). Bij een meisje dat tegen de wil van haar ouders door haar oppas in contact met afgodenoffers was gebracht, ging dat gepaard met demonische manifestaties (stuiptrekken, onrustig heen en weer schudden).

Dat deze weerstand vanuit het rijk der duisternis evenzeer geldt voor de zalving met olie blijkt uit het volgende voorbeeld, eveneens uit de Vroege Kerk. De presbyter Gerontius leefde in de vijfde eeuw en is waarschijnlijk de biograaf van de heilige Melania, die in 439 stierf. Hij beschrijft hoe een jonge vrouw door een demon is bezeten, waardoor zij haar mond en lippen niet meer kan bewegen, niet kan spreken en niet kan eten. De reguliere geneeskunde staat machteloos. De vrouw wordt bij de heilige Melania gebracht. Deze bidt vurig tot de Heer, neemt vervolgens gewijde olie en zalft daarmee driemaal de mond van deze jonge vrouw: 'In de naam van onze Heer Jezus Christus, open uw mond!' Direct daarop opent de vrouw haar mond.

8. Vele eeuwen later, in de vijftiende eeuw, is het Thomas à Kempis die erop wijst dat de maaltijd van de Heer een krachtig wapen is in de strijd tegen verkeerde verlangens en tekortkomingen, tegen verleidingen en leugens van de vijand: 'De vijand weet dat de maaltijd van de Heer veel oplevert en dat het een heel sterk geneesmiddel is. Daarom probeert hij op allerlei manieren en bij iedere gelegenheid de volgelingen van Christus af te houden van de maaltijd van de Heer. Want sommige mensen worden juist in de periode waarin ze zich voorbereiden op de maaltijd van de Heer, heftig aangevallen door de vijand, en komen voor zware verleidingen te staan.'

¹ Een van onze confidenten maakte een huisliturgie voor zeven dagen. Beschikbaar via janminderhoud@planet.nl of via www.biddeniseenweg.nl - Inspiratie - Vasten en Geestelijke strijd – 'Thuis Heilig Avondmaal vieren'.

9. Francis MacNutt (geboren 1925) was jarenlang actief met een genezingsbediening in de rooms-katholieke charismatische vernieuwing. Hij vertelt dat hij van minstens zes genezingen weet tijdens de eucharistieviering, zonder dat er expliciet voor deze zieken gebeden werd, behalve dan de algemene voorbede voor de zieken in de liturgie. Wanneer speciale gebeden om genezing aan de eucharistieviering worden toegevoegd (onder handoplegging? jm), gebeuren er volgens MacNutt veel meer genezingen. Hij rapporteert er honderden tijdens de misvieringen. Juist in de eucharistie immers is Jezus Christus op bijzondere wijze tegenwoordig.

In het *Book of Common Prayer* en in de gangbare liturgie van de Anglicaanse Kerk is het gebed om genezing standaard gekoppeld aan de *communion*, aan het ontvangen van brood en wijn. Eén van mijn contacten wist te melden dat er ook vandaag de dag in of na de *communion* regelmatig genezingen plaatsvinden.

10. Tot slot wijs ik erop hoe bovenstaande evenzeer van toepassing is op het ontvangen van innerlijke genezing. Let er vervolgens op hoe juist Psalm 103 vaak een plaats krijgt in de avondmaalsviering en hoe daarin lichamelijke en innerlijke genezing beide doorklinken:

*Loof de HEERE, mijn ziel,
en al wat in mij is, Zijn heilige Naam.
Loof de HEERE, mijn ziel,
en vergeet niet een van Zijn weldaden.
Die al uw ongerechtigheid vergeeft,
Die al uw ziekten geneest,
Die uw leven verlost van het verderf,
Die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheid,
Die uw mond verzadigt met het goede,
uw jeugd vernieuwt als die van een arend (Ps. 103:1-5).*

Brood en wijn doen ons delen in het volle heil van Christus. Het is de maaltijd van het nieuwe verbond. Binnen dat kader kan het gebed om genezing heel goed een plaats krijgen.

